

СЕКЦІЯ 5 КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

УДК 343.21

DOI 10.32999/ksu2307-8049/2019-2-7

МЕХАНІЗМ СТВОРЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В МЕХАНІЗМІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Бабаніна Вікторія Вікторівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
докторантка докторантури та ад'юнктури
Національна академія внутрішніх справ
8iktoria8@gmail.com
orcid.org/0000-0003-4173-488X

У зв'язку з відсутністю в теорії кримінального права ґрунтовних розробок щодо механізму створення та реалізації кримінального законодавства, а також з урахуванням співвідношення цієї категорії з кримінально-правовим регулюванням та кримінально-правовими відносинами **метою** статті є дослідження механізму створення та реалізації кримінального законодавства в механізмі кримінально-правового регулювання. З урахуванням специфіки теми, мети й окреслених завдань дослідження використовувались різні загальнонаукові, спеціально-наукові та філософські **методи**, що забезпечили об'єктивне дослідження предмета та формування ґрунтовних висновків. Серед них, зокрема, системний, який був використаний під час вивчення механізму створення кримінального законодавства та його реалізації як єдиного цілісного явища, що складається з окремих складових елементів; догматичний – застосовувався з метою виявлення недоліків та вивчення можливостей удосконалення структури механізму створення кримінального законодавства та його реалізації; логіко-семантичний – мав значення у процесі поглибленого вивчення категоріально-понятійного апарату щодо структури механізму створення кримінального законодавства та його реалізації. З метою забезпечення формування на основі вже існуючих у спеціальній літературі думок нових пропозицій щодо визначення структури механізму створення кримінального законодавства та його реалізації був застосований метод узагальнення. **Наукова новизна.** У статті досліджено механізм створення та реалізації кримінального законодавства в механізмі кримінально-правового регулювання. Обґрунтовано, що механізм створення та реалізації кримінального законодавства та механізм кримінально-правового регулювання співвідносяться як частина і ціле. Визначено поняття кримінально-правового регулювання (в широкому та вузькому значенні), зміст, стадії та форми їхньої реалізації. **Висновки.** Визначено, що кримінально-правове регулювання слід розглядати як процес, який охоплює як створення кримінального законодавства, так і його реалізацію. У вузькому розумінні кримінально-правове регулювання можна звести до реалізації кримінального законодавства у формі дотримання, виконання, використання та застосування кримінально-правових норм. Доведено, що кримінальне законодавство створюється саме для врегулювання суспільних відносин, які виникають у зв'язку із вчиненням злочину чи іншого суспільно-небезпечного діяння, передбаченого КК України. Обґрунтовано, що створення та реалізацію кримінального законодавства слід розглядати як окремі, хоча й взаємопов'язані, однак самостійні стадії чи рівні кримінально-правового регулювання. Початковою стадією механізму кримінально-правового регулювання суспільних відносин є створення кримінального законодавства, а кінцевою – його реалізація. Аргументовано, що створення та реалізацію кримінального законодавства слід визнавати не лише певними компонентами кримінально-правового регулювання, але й формами реалізації кримінально-правової політики, елементами механізму дії кримінального права, складовими частинами кримінально-правової практики тощо.

Ключові слова: кримінальне законодавство, створення, реалізація, механізм реалізації, кримінальна відповідальність, кримінально-правове регулювання, кримінально-правові відносини, кримінально-правова норма.

MECHANISM OF CRIMINAL LEGISLATION CREATION AND IMPLEMENTATION IN MECHANISM OF CRIMINAL AND LEGAL REGULATION

Babanina Viktoria Viktorivna,
Ph.D in Law, Doctorate and Postgraduate Study
National Academy of Internal Affairs
orcid.org/0000-0003-4173-488X
viktoria8@gmail.com

With regard to absence of thorough researches of mechanism of criminal legislation creation and implementation in theory of criminal law, and taking into account correlation of this category with criminal law and criminal-legal relations, the **purpose** of this article is to study the research the mechanism of creation and implementation of criminal legislation in mechanism of criminal law regulation. Taking into account the specifics of the topic, goals and outlined objectives, various general scientific, special-scientific and philosophical **methods** were used for an objective study of the subject and for formation of sound conclusions. Among them, in particular, systematic method was used in studying mechanism of criminal legislation creation and its implementation as a single integral phenomenon consisting of component elements; dogmatic method – to identify shortcomings and explore the possibilities for improving of structure of mechanism of criminal legislation creation and its implementation; logical-semantic – in the process of in-depth study of categorical-conceptual apparatus concerning the structure of this mechanism. In order to ensure the formation of new proposals (based on already existing in special literature) with regard to definition of structure of mechanism of criminal legislation creation and implementation, a method of generalization was applied. **Scientific novelty.** The article investigates the mechanism of creation and implementation of criminal legislation in mechanism of criminal and legal regulation. It is substantiated that the mechanism of creation and implementation of criminal legislation and mechanism of criminal and legal regulation are as part and whole. The concept of criminal and legal regulation (in broad and narrow sense), content, stages and forms of their realization are defined. **Conclusions.** It is determined that criminal and legal regulation should be considered as a process that covers both the creation of criminal legislation and its implementation. In a narrow sense, criminal and legal regulation can be reduced to the implementation of criminal legislation in form of compliance, enforcement, use and application of criminal and legal rules. It is proved that criminal legislation is created precisely to regulate social relations that arise in connection with commission of a crime or other socially dangerous act envisaged by the Criminal Code of Ukraine. It is justified that creation and implementation of criminal legislation should be considered as separate, though interrelated, but independent stages or levels of criminal and legal regulation. The initial stage of the mechanism of criminal and legal regulation of public relations is creation of criminal legislation, and the final is its implementation. It is argued that creation and implementation of criminal legislation should be recognized as certain components not only of criminal and legal regulation, but also as forms of implementation of criminal and legal policy, elements of mechanism of action of criminal law, components of criminal and legal practice, etc.

Key words: *criminal legislation, creation, realization, mechanism of realization, criminal responsibility, criminal legal regulation, criminal legal relations, criminal legal norm.*

1. Вступ

Охорона конституційних прав та законних інтересів громадян від злочинних посягань є одним із першочергових завдань держави. Важливе значення в реалізації цього має ґрунтовне розроблення актуальних проблем кримінально-правової науки, в першу чергу – підготовка рекомендацій з удосконалення кримінального законодавства та правозастосовної практики. Однією з найбільш актуальних проблем науки кримінального права, що потребують особливої уваги, є визначення сутності та вдосконалення ефективності механізму кримінально-правового регулювання. Механізм кримінально-правового регулювання пов'язує в єдине ціле основні категорії кримінального права: норми, об'єкт регулювання, праввідносини, поведінка, відповідальність та ін. Усі зазначені категорії та інститути функціонують у рамках механізму кримінально-правового регулювання, тому в окреслених межах можна визначити і ефективність їхньої роботи, що дозволить не тільки сформулювати методологічне підґрунтя зазначеного механізму для науки кримінального права, але й встановити основні, найбільш

раціональні напрямки боротьби зі злочинністю. У межах кримінально-правового регулювання суспільних відносин функціонує і механізм створення та реалізації кримінального законодавства. Співвідношення цих явищ та їхній взаємозв'язок дає можливість з'ясувати місце процесів створення та реалізації кримінального законодавства у кримінально-правовому регулюванні суспільних відносин. Цей факт надає можливість використати вчення про механізм кримінально-правового регулювання для розвитку теорії механізму створення та реалізації кримінального законодавства.

Незважаючи на багатогранні фундаментальні дослідження кримінального права, дослідники все знову і знову повертаються до вивчення та обговорення актуальних питань (Babanina, 2018: 133 & Babanina, 2018: 163). Деякі аспекти механізму кримінально-правового регулювання досліджували такі вчені, як: Ю.В. Баулін, П.С. Берзін, Н.О. Гуророва, О.О. Дудоров, І.І. Митрофанов, О.В. Наден, В.О. Навроцький, А. В. Наумов, М.І. Панов, Є.Д. Скулиш, В.І. Шакун, С.Д. Шапченко та інші (Babanina, 2018: 81). Однак незважаючи на вагомий доробок ви-

щезазначених науковців, у теорії кримінального права немає ґрунтовних розробок щодо співвідношення механізму створення та реалізації кримінального законодавства з механізмом кримінально-правового регулювання. У зв'язку із цим існує об'єктивна необхідність розкриття питання механізму створення та реалізації кримінального законодавства в механізмі кримінально-правового регулювання, оскільки питання про роль процесів створення та реалізації кримінального законодавства в механізмі кримінально-правового регулювання є дискусійним, а погляди вчених – неоднозначними.

Метою статті є дослідження механізму створення та реалізації кримінального законодавства в механізмі кримінально-правового регулювання.

Відповідно до поставленої мети необхідно вирішити таке завдання: визначити зміст кримінально-правового регулювання у вузькому та широкому розуміннях, його стадії, форми реалізації, а також співвідношення механізму створення та реалізації кримінального законодавства з механізмом кримінально-правового регулювання.

З урахуванням специфіки теми, мети й окреслених завдань дослідження використовувались різні загальнонаукові, спеціально-наукові та філософські методи, зокрема: системний, який був використаний під час вивчення механізму створення кримінального законодавства та його реалізації як єдиного цілісного явища, що складається з окремих складових елементів; догматичний – застосовувався з метою виявлення недоліків та вивчення можливостей удосконалення структури механізму створення кримінального законодавства та його реалізації; логіко-семантичний – мав значення у процесі поглибленого вивчення категоріально-понятійного апарату щодо структури механізму створення кримінального законодавства та його реалізації.

2. Виклад основного матеріалу

Кримінально-правове регулювання (в широкому сенсі) В.Г. Смирнов визначає як вплив норм кримінального законодавства в порядку здійснення функції охорони на різні суспільні відносини. Цей вплив автор зводить до створення умов реалізації певних приписів, але не до їх організації (безпосереднього регулювання). У вузькому сенсі кримінально-правове регулювання – це встановлення нормами кримінального законодавства прав і обов'язків сторін суспільних відносин, що виникають у разі вчинення злочину (Смирнов, 1965: 16–17, 30–32). На наш погляд, запропоновані автором позиції зводять кримінально-правове регулювання до розгляду його як суспільних відносин, що виникають у разі вчинення злочину. Тому не можна погодитися ні з широким, ні з вузьким розумінням терміна «кримінально-правове регулювання», які пропонує автор. Якщо вже й розглядати кримінально-правове регулювання у широкому значенні, то доцільно спочатку вказати на створення кримінального законодавства, а вже тоді – на його реалізацію. Тобто, на наш погляд, кримінально-правове регулю-

вання – це процес, який охоплює як створення кримінального законодавства, так і його реалізацію. Водночас вплив, про який зазначає автор, виникає саме після створення кримінального законодавства, коли наявні засоби такого впливу, насамперед, у формі кримінально-правових норм. Тому у вузькому розумінні кримінально-правове регулювання можна звести до реалізації кримінального законодавства у формі дотримання, виконання, використання та застосування кримінально-правових норм.

Більш виваженим видається твердження Н.О. Гурорової про те, що регулювання кримінально-правових відносин – це впорядкування за допомогою норм кримінального права і сукупності правових засобів суспільних відносин між особою, яка вчинила передбачене кримінальним законом суспільно небезпечне діяння, і державою з приводу застосування кримінальної відповідальності та (або) інших заходів кримінально-правового характеру (Гуророва, 2018: 107). Виходячи з визначення, предмет кримінально-правового регулювання, який А.А. Вознюк пропонує визначити як сукупність урегульованих кримінально-правовими нормами суспільних відносин, які виникають у зв'язку із вчиненням злочину чи іншого суспільно-небезпечного діяння, передбаченого КК України (Вознюк, 2011: 220), можна констатувати, що це визначення узгоджується із позицією Н.О. Гурорової щодо розуміння кримінально-правового регулювання (Гуророва, 2018: 107). Тому акцентування на впорядкуванні суспільних відносин підтверджує нашу гіпотезу про те, що кримінально-правове регулювання охоплює механізм створення та реалізації кримінального законодавства.

Виходячи із цього, можна зробити висновок, що кримінальне законодавство створюється саме для врегулювання суспільних відносин, які виникають у зв'язку із вчиненням злочину чи іншого суспільно-небезпечного діяння, передбаченого КК України. Правила регулювання цих суспільних відносин закріплюються у відповідних кримінально-правових нормах, які є основою реалізації кримінального законодавства.

Створення та реалізація кримінального законодавства посідають важливе місце у кримінально-правовому регулюванні суспільних відносин. Однак питання про їх роль у цьому регулюванні є дискусійною, а погляди вчених – неоднозначними.

Найчастіше створення та реалізацію права пов'язують зі стадіями правового впливу та регулювання.

С.С. Алексєєв стверджує, що правовий вплив у всіх випадках проходить три основні стадії: 1) загальної дії юридичних норм, на якій відбувається регламентування поведінки суб'єктів, визначення змісту цієї поведінки, умов виникнення прав та обов'язків тощо; 2) виникнення суб'єктивних прав і обов'язків (правовідносин), на якій конкретні суб'єкти стають носіями суб'єктивних прав і обов'язків; 3) реалізації прав і обов'язків, на якій права і обов'язки втілюються в життя, тобто у фактичній поведінці суб'єктів

(Алексеев, 2010: 173). Аналіз позиції С.С. Алексєєва в контексті створення та реалізації кримінального законодавства дозволяє виявити в ній окремі вади. Зокрема, друга стадія, на наш погляд, повинна бути об'єднана з третьою, оскільки неможливо уявити механізм реалізації кримінального законодавства поза кримінально-правовими відносинами чи у відриві від них. Відповідні права і обов'язки, закріплені у кримінально-правових нормах, втілюються в життя лише в результаті виникнення кримінально-правових відносин. Відтак С.С. Алексєєв занадто обмежено тлумачить поняття реалізація прав і обов'язків.

Заслугує на увагу твердження М.І. Панова про те, що це регулювання здійснюється різним чином: шляхом визнання в законі про кримінальну відповідальність діянь злочинами і встановлення за них кримінальної відповідальності; впливу законодавчо встановленої системи норм кримінального права, що набрали чинності, на суспільне життя, свідомість і поведінку людей, а також шляхом реалізації кримінальної відповідальності за наявності визначених у законі підстав та в порядку, передбаченому законом щодо осіб, які вчиняють такі діяння (Панов, 2018: 29). Думка вченого, хоча й не відображає усіх аспектів кримінально-правового регулювання, однак підтверджує концепцію взаємозв'язку механізмів створення кримінального законодавства та його реалізації.

Цікавою видається позиція О.В. Грошева, на думку якого кримінально-правове регулювання являє собою складний процес, що має трирівневу структуру і охоплює такі рівні: 1) кримінально-правової регламентації суспільних відносин; 2) реалізації (дії) норм кримінального права; 3) застосування норм кримінального права. У динамічному режимі названі рівні можуть розглядатися як стадії кримінально-правового регулювання (Грошев, 1997: 49–50). Однак і ця позиція викликає певні зауваження. Адже якщо слідувати логіці автора, то можна зробити висновок, що реалізація кримінального законодавства є самостійним і рівноправним процесом по відношенню до застосування кримінального законодавства. Однак таке твердження нівелює теоретичні напрацювання щодо форм реалізації кримінального законодавства, де застосування є однією з таких форм. Водночас імпонує твердження автора про кримінально-правову регламентацію суспільних відносин, оскільки вважаємо, що цей рівень найбільше пов'язаний із механізмом створення кримінального законодавства.

А. О. Абрамова стверджує, що початкову стадію механізму правового регулювання слід позначити як здійснення юридичного факту, передбаченого нормою права. Другою стадією механізму правового регулювання є реалізація правових приписів. Реалізація суб'єктивних прав і обов'язків протікає в рамках правовідносин, а не за їх межами. Виникнення прав і обов'язків суб'єктів поглинається стадією реалізації норм права (Абрамова, 2006: 179). Вади позиції А.О. Абрамової полягають у тому, що реалізація кримінального законодавства, на наш погляд, неможли-

ва без певних юридичних фактів. Відповідні юридичні факти, навпаки, слід розглядати в межах механізму реалізації кримінального законодавства.

Дещо неоднозначним видається твердження А.О. Абрамової про те, що процес правотворчості знаходиться у сфері правового регулювання, але не охоплюється категорією «механізм правового регулювання» (Абрамова, 2006: 179). Інтерпретуючи цю позицію до кримінального законодавства, варто погодитися з тим, що створення кримінального законодавства перебуває у сфері кримінально-правового регулювання. Однак очевидно, що нелогічним є той факт, що створення кримінального законодавства не охоплюється механізмом кримінально-правового регулювання.

Юридичною базою правового регулювання, на переконання С.С. Алексєєва, є юридичні норми – те, із чого у правовому впливі «все починається» (Алексєєв, 2010: 155). Тому кримінально-правові норми є основою кримінально-правового регулювання. Відтак створення кримінального законодавства безпосередньо пов'язане з кримінально-правовим регулюванням. Як слушно зауважує С.С. Алексєєв, правове регулювання має і свою, так би мовити, «передісторію». Це формування права, від якого залежать якість нормативної основи правового регулювання, його сила і дієвість (Алексєєв, 2010: 155).

Один із найбільш розгалужених концептуальних поглядів на стадії кримінально-правового регулювання висловив П.С. Берзін. На думку вченого, обов'язковими стадіями кримінально-правового регулювання визнаються:

1) стадія формування (або створення) кримінально-правових норм-дозволів і норм-заборон. На цій стадії створюються кримінально-правові норми як «компоненти» кримінального закону (КК України), а також закріплюються суб'єктивні права і юридичні обов'язки учасників кримінально-правових відносин;

2) стадія «об'єктивізації» кримінально-правових відносин пов'язується з настанням конкретних життєвих обставин, що передбачені у вже створених нормах-дозволах і нормах-заборонах як «чинник», який зумовлює існування (виникнення або зміну) кримінально-правових відносин. Вказані життєві обставини називаються юридичними фактами та «вмикають», приводять у дію спеціальні охоронні кримінально-правові відносини;

3) стадія реалізації кримінально-правових норм-дозволів і норм-заборон пов'язується з втіленням у реально існуючі кримінально-правові відносини (тобто в ті кримінально-правові відносини, які вже виникли або змінилися) юридичного обов'язку утримуватись від порушення норм-заборон (дотримуватись таких заборон);

4) стадія застосування кримінально-правових норм-дозволів і норм-заборон. Оскільки реалізація норм кримінального права неможлива без залучення уповноважених державою правозастосовчих органів, то стадію застосування кримінально-правових норм слід визнавати обов'язковою для криміналь-

но-правового регулювання, а відповідні акти застосування норм кримінального права як явища правової дійсності – основним, відносно самостійним елементом механізму кримінально-правового регулювання (Берзін, 2018: 50–52).

Ми ж дотримуємося концептуально іншого погляду на стадії кримінально-правового регулювання. У зв'язку із цим, на наш погляд, «об'єктивізація» кримінально-правових відносин, а також застосування кримінально-правових норм є складовою частиною реалізації кримінального законодавства, а не самостійними стадіями.

Таким чином, створення та реалізацію кримінального законодавства слід розглядати як окремі, хоча й взаємопов'язані, однак самостійні стадії, чи рівні кримінально-правового регулювання. Відтак можна стверджувати, що початковою стадією механізму кримінального-правового регулювання суспільних відносин є створення кримінального законодавства, а кінцевою – його реалізація.

Має рацію П.С. Берзін у тому, що зміст стадій кримінально-правового регулювання залежить від того, як саме процес формування, об'єктивізації, реалізації та застосування кримінально-правових норм впливає на регулювання поведінки учасників кримінально-правових відносин, а також від значення, яке у цьому процесі мають засоби і способи кримінально-правового регулювання (Берзін, 2018: 50).

Важливим є й той факт, що механізми створення та реалізації кримінального законодавства є складовими частинами не лише кримінально-правового регулювання, але й інших кримінально-правових категорій, що лише підвищує їх наукову та практичну цінність.

Створення та реалізацію кримінального законодавства можна віднести до форм реалізації кримінально-правової політики. М.А. Лопашенко пропонує до форм реалізації кримінально-правової політики віднести правотворчість і правозастосовну діяльність (Лопашенко, 2004: 317). Ю.Є. Пермяков виділяє такі форми реалізації кримінальної політики, як правотворчість, правозастосовна діяльність, правове виховання, правова пропаганда (Пермяков, 1993: 9–10). Натомість І.Е. Звечаровський наголошує на тому, що існує три основні форми реалізації кримінальної політики: правотворчість, застосування права, вплив на правову свідомість і правову культуру (Звечаровский, 2001: 7).

Якщо виходити із твердження А.О. Абрамової про те, що механізм дії права охоплює своїм змістом такі правові категорії, як «механізм правового впливу», «механізм правового регулювання», «механізм правотворчості» (Абрамова, 2006: 178), то можна зробити висновок, що механізм створення кримінального законодавства входить не лише до механізму кримінально-правового регулювання, але й до механізму дії кримінального законодавства. В.О. Ленчик визначено такі стадії (етапи) функціонування механізму дії права: механізм правотворення, механізм

правотворчості і механізм правореалізації (Ленчик, 2002: 162).

О.В. Наден зазначає, що кримінально-правове регулювання здійснюється на двох рівнях – нормативному (законодавчому, правотворчому) та індивідуальному (правозастосовному), тобто включає як законотворення, так і правозастосування (Наден, 2012: 243). Фактично те, що інші вчені називають стадіями, О.В. Наден інтерпретує як рівні. У цілому ідея цікава, однак потребує, на наш погляд, певного уточнення. Адже правозастосування не вичерпує усі форми реалізації кримінального законодавства. З огляду на це більш логічно говорити про правореалізацію або реалізацію кримінального законодавства.

У дисертації І.М. Вишневецької обґрунтовується широке розуміння кримінально-правової практики як практичної юридичної діяльності з видання, тлумачення, реалізації кримінально-правових приписів, що здійснюється в нерозривному зв'язку з накопиченим кримінально-правовим досвідом. Таким чином, поняття кримінально-правової практики не зводиться лише до питань правозастосування, зокрема, судової практики у кримінальних справах, а охоплює весь спектр практичної юридичної діяльності у кримінальній законотворчості, інтерпретації (тлумачення) і реалізації норм кримінального права, накопичення, акумулювання (селекції) у процесі такої діяльності певного соціально-правового досвіду. Такий широкий підхід до визначення поняття кримінально-правової практики дозволяє забезпечити об'єднання в рамках однієї категорії процесів і кримінального правотворення і правореалізації (Вишневецкая, 2008: 182).

Таким чином, створення та реалізацію кримінального законодавства слід визнавати не лише певними компонентами кримінально-правового регулювання, але й формами реалізації кримінально-правової політики, елементами механізму дії кримінального права, складовими частинами кримінально-правової практики тощо.

3. Висновки

Механізм створення та реалізації кримінального законодавства та механізм кримінально-правового регулювання співвідносяться як частина і ціле.

Кримінально-правове регулювання – це процес, який охоплює як створення кримінального законодавства, так і його реалізацію. Водночас у вузькому розумінні кримінально-правове регулювання можна звести до реалізації кримінального законодавства у формі дотримання, виконання, використання та застосування кримінально-правових норм.

Кримінальне законодавство створюється саме для врегулювання суспільних відносин, які виникають у зв'язку із вчиненням злочину чи іншого суспільно-небезпечного діяння, передбаченого КК України. Правила регулювання цих суспільних відносин закріплюються у відповідних кримінально-правових нормах, які є основою реалізації кримінального законодавства.

Створення та реалізацію кримінального законодавства слід розглядати як

окремі, хоча й взаємопов'язані, однак самостійні стадії чи рівні кримінально-правового регулювання. Початковою стадією механізму кримінально-правового регулювання суспільних відносин є створення кримінального законодавства, а кінцевою – його реалізація.

Створення та реалізацію кримінального законодавства визнають не лише певними компонентами кримінально-правового регулювання, але й формами реалізації кримінально-правової політики, елементами механізму дії кримінального права, складовими частинами кримінально-правової практики тощо.

Значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені у статті теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації мають прикладний характер та можуть бути використані в подальшому в науково-дослідній діяльності для подальшого розроблення теоретичних положень щодо механізму створення та реалізації кримінального законодавства України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Babanina V. Definition of the Criminal Legislation and its Correlation with Criminal Law. *Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs*. 2018. № 4. (109). P. 133–145. URL : <https://doi.org/10.33270/011810904> (дата звернення: 30.06.2019).
2. Babanina V. Significance of Some Legal Principles at the Stage of Creation of Criminal Legislation. *Law Magazine of National Academy of Internal Affairs*. 2018. № 2(16). P. 163–171. URL : <https://doi.org/10.33270/04181602> (дата звернення: 20.05.2019).
3. Babanina V. Structure of Mechanism of Implementation of Criminal Legislation. *Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs*. 2019. № 2. (111). P. 81–86. URL : <https://doi.org/10.33270/01191112.81> (дата звернення: 25.06.2019)
4. Абрамова А. Эффективность механизма правового регулирования : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 Красноярск, 2006. 206 с.
5. Алексеев С.С. Собрание сочинений. В 10 т. Т. 3: Проблемы теории права: Курс лекций. Москва : Статут, 2010. 781 с.
6. Берзін П.С. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник : у 3-х т. Т. I.: Загальні засади. Київ : «Дакор», 2018. 404 с.
7. Вишневецкая И.Н. Практика и ее роль в механизме уголовно-правового регулирования : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Саратов, 2008. 220 с.
8. Вознюк А.А. Про деякі проблеми викладання концептуальних засад кримінально-правового регулювання суспільних відносин. *Підготовка працівників міліції (поліції): державні та міжнародні стандарти: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф.* (Донецьк, 28 квіт. 2011 р.). Донецьк, 2011. С. 217–220.
9. Грошев А.В. Функции правосознания в механизме уголовно-правового регулирования : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Екатеринбург, 1997. 366 с.
10. Гуторова Н.О. Регулювання кримінально-правових відносин: поняття, мета, способи та їх ефективність. Кримінально-правове регулювання та забезпечення його ефективності : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 18-19 жовт. 2018 р.). Харків, 2018. С. 106–110.
11. Звечаровский И.Э. Современное уголовное право России: понятие, принципы, политика. Санкт-Петербург : Юрид. центр Пресс, 2001. 97 с.
12. Ленчик В.А. Механизмы действия права : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Москва, 2002. 179 с.
13. Лопашенко Н.А. Основы уголовно-правового воздействия: уголовное право, уголовный закон, уголовно-право-

вая политика. Санкт-Петербург : Издательство Р. Асланова «Юридический центр Пресс», 2004. 339 с.

14. Наден О.В. Теоретичні основи кримінально-правового регулювання в Україні : монографія. Харків : Право, 2012. 272 с.

15. Панов М.І. Принцип верховенства права та його реалізація у кримінально-правовому регулюванні. *Кримінально-правове регулювання та забезпечення його ефективності* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 18-19 жовт. 2018 р.). Харків : Право, 2018. С. 28–34.

16. Пермяков Ю.Е. Введение в основы уголовной политики : учеб. пособие. Самара : Самар. ун-т, 1993. 103 с.

17. Смирнов В.Г. Функции советского уголовного права. Ленинград : Изд-во Ленингр. гос. ун-та, 1965. 188 с.

REFERENCES:

1. Abramova A. A. (2006). Effektivnost mekhanizma pravovogo regulirovaniia [Effectiveness of the mechanism of legal regulation]. *Candidate's thesis*. Krasnoarsk. Krasnoyarsk State Medical University [in Russian].
2. Alekseev S. S. (2010). Sobranie sochinenii [Collection of works]. V 10 t. T. 3: Problemy teorii prava: Kurs lektcii. Moskva: Statut [in Russian].
3. Babanina V. (2018). Definition of the Criminal Legislation and its Correlation with Criminal Law. *Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs*, 4. (109). 133–145. doi: <https://doi.org/10.33270/011810904> [in Ukrainian].
4. Babanina V. (2018). Significance of Some Legal Principles at the Stage of Creation of Criminal Legislation. *Law Magazine of National Academy of Internal Affairs*, 2 (16). 163–171. doi: <https://doi.org/10.33270/04181602> [in Ukrainian].
5. Babanina V. (2019). Structure of Mechanism of Implementation of Criminal Legislation. *Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs*, 2 (111). 81–86. doi: <https://doi.org/10.33270/01191112.81> [in Ukrainian].
6. Berzin P. S. (2018). Kryminaljne pravo Ukrajinj. Zagaljna chastyna: pidruchnyk [Criminal law of Ukraine. Common part: textbook]; u 3-kh t. T. I. : Zagaljni zasady. Kyjiv : «Dakor» [in Ukrainian].
7. Vishneveckaja I. N. (2008). Praktika i ee rol' v mekhanizme ugovovno-pravovogo regulirovaniia [Practice and its role in the mechanism of criminal law regulation]. *Candidate's thesis*. Saratov. Saratov State Law Academy. [in Russian].
8. Voznjuk A. A. (2011). Pro dejaki problemy vykladannja konceptualnykh zasad kryminaljno-pravovogho rehuljuvannja suspilnykh vidnosyn. *Pidghotovka pracivnykiv miliciji (policii)* [Some problems of teaching conceptual principles of criminal law regulation of social relations. Training of police officers: national and international standards]: *derzhavni ta mizhnarodni standarty* 28.04.11: materialy mizhnarod. nauk.-prakt. konf. (p. 217–220). Donecjk [in Ukrainian].
9. Groshev A. V. (1997). Funkcii pravozoznaniia v mekhanizme ugovovno-pravovogo regulirovaniia [Functions of legal awareness in the mechanism of criminal law regulation]. *Candidate's thesis*. Ekaterinburg. Ural State Law University [in Russian].
10. Ghtorova N. O. (2018). Reghuljuvannja kryminaljno-pravovykh vidnosyn: ponjattja, meta, sposoby ta jikh efektyvnistj [Regulation of criminal relations: concepts, purpose, methods and their effectiveness. Criminal law regulation and ensuring its effectiveness]. *Kryminaljno-pravove rehuljuvannja ta zabezpechennja jogho efektyvnosti* 18–19.10.18: materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf. (p. 106–110). Kharkiv [in Ukrainian].
11. Zvecharovskii I. E. (2001). Sovremennoe ugovovnoe pravo Rossii: poniatie, printcipy, politika [The modern criminal law of Russia: the concept, principles, politics]. SPb.: Iurid. tsentr Press [in Russian].
12. Lenchik V. A. (2002). Mekhanizmy deistviia prava [Mechanisms of action of law]. *Candidate's thesis*. Moskva. Academy of Management Russian Ministry of Interior [in Russian].
13. Lopashenko N. A. (2004). Osnovy ugovovno-pravovogo vozdeistviia: ugovovnoe pravo, ugovovnyi zakon, ugovovno-

pravovaia politika [Fundamentals of criminal law impact: criminal law, criminal law, criminal law policy]. SPb. : Izdatelstvo R. Aslanova «Iuridicheskii tcentr Press» [in Russian].

14. Naden O. V. (2012). Teoretychni osnovy kryminaljno-pravovogho reghuljuvannja v Ukrajinі: monoghrafija [Theoretical foundations of criminal law regulation in Ukraine]. Xarkiv: Pravo [in Ukrainian].

15. Panov M. I. (2018). Pryncyp verkhovenstva prava ta jogho realizacija u kryminaljno-pravovomu reghuljuvanni [The principle of rule of law and its implementation in criminal law regulation. Criminal law regulation and ensuring of its effectiveness].

Kryminaljno-pravove reghuljuvannja ta zabezpechennja jogho efektyvnosti 18–19.10.18: materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf. (p. 28–34) Kharkiv [in Ukrainian].

16. Permjakov Ju. E. (1993). Vvedenie v osnovy ugolovnoj politiki: ucheb. posobie [Introduction to the basics of criminal policy]. Samara: Samar. un-t [in Russian].

17. Smirnov V. G. (1965). Funktcii sovetskogo ugolovnogo prava [Functions of the Soviet criminal law]. Leningrad: Izd-vo Leningr. gos. un-ta [in Russian].

*Стаття надійшла до редакції 24.06.2019.
The article was received 24 June 2019.*